

Tips i arbetet med basgrupper

En grundläggande tanke med basgrupper är att skapa trygghet i en liten grupp om ca 5-7 elever, vilket stärker deras sociala utveckling och ökar känslan av tillhörighet i klassen. Detta i sin tur hjälper eleverna att hitta sin identitet, stärka självförtroendet, ökar upplevelsen av delaktighet och gynnar inläringen.

(Lekar och samarbetsövningar är hämtade från ”Gruppen som grogrund”, Gunilla o.Wahlström, Liber förlag och ”Scouternas aktivitetsbank”)

Här följer tips om hur arbetet med basgrupper kan läggas upp;

- Att systematiskt göra övningar som syftar att stärka sammanhållning tex Samarbetsövningar, reflektera, diskutera, intervjua, leka –

- Lära sig alla namnen!, se olika namnlekar.

- Mitt namn – och ditt

Att uppskatta varandras personlighet genom att skriva sitt namn och låta gruppen skriva positiva ord som börjar på var och en av bokstäverna i namnet.

S – söt

T – trevlig

I – intelligent

N – naturlig

A – aktsamt

Obs! Bara positivt klingande ord och för personen accepterade.

- Intervju.

Intervjua och presentera varandra i gruppen/klassen. Alltså den som intervjuar presenterar sin klasskamrat. Utgå från fasta intervjufrågor som gruppen arbetar fram.

- Jag är glad när...

Utgå från påståenden och säg något kortfattat. Gå laget runt i gruppen (De oavslutade meningarna kan skrivas ner på lappar och läggas i en låda som någon drar, funderar över kort och sedan säger något om tex :

Jag hoppas att...

Jag längtar till...

Idag känner jag mig...

Min bästa bok är...

När solen skiner känner jag mig...

När det blåser blir jag...

Jag glömmer aldrig när jag...

Jag är säker på att...

Om jag var ett djur skulle jag vara...

Det största som finns är...

Jag blir arg när...

Jag blir glad när...

Jag blir ledsen när...

Jag är stolt över...
Min förebild är...
Jag är bra på...
Jag är orolig för...
Jag vill aldrig...
Nästa år vill jag...
Det viktigaste för mig just nu är...
Jag tycker att alla borde...
Jag ångrar att...
Om fem år tror jag att...
Jag skulle vilja resa till...
Alla människor borde få...
Ingen kan ana att jag...

Forts. Diskutera i grupp tex om vad som är viktigast hos en vän – ärlighet, glädje pålitlighet, Finns det något som du skulle kunna offra livet för?, ilken är den bästa bok du läst? Vad är viktigast för dig i skolan/livet?

- Kommunikation utan ord.

Låt alla i klassen ställa sig i ett led. Be dem göra ledet så kort som möjligt utan att prata - göra ledet så långt som möjligt, efter födelsedagar, bokstavsordning etc

- Just nu i livet.

Var och en funderar på egen hand innan man samlas i gruppen och samtalar. Dela ut ett A4 med följande frågor: En sak som nyligen har hänt i mitt liv: ...En sak som jag skulle vilja göra för min egen skull:...En sak som jag skulle vilja göra för någon annan:...En sak som gör mig till en speciell person:...

- Tre musketörer

Att upptäcka likheter och olikheter och lära känna varandra bättre.

Låt gruppen komma på tre saker som alla i gruppen gillar, tre saker som de ogillar. Sedan ska var och en komma på något som bara hen gillar och ogillar, alltså som skiljer sig från gruppen (åsikter, erfarenheter). Gå igenom i liten resp. stor grupp.

- På långvandring – att prioritera

Din grupp ska delta i en långvandring i Alaska i tre månader. Varje person i gruppen får ha med en ryggsäck. Mat, medicin, tält, sovsäckar, dryck, kokkärl har gruppen tillgång till under vandringen. Uppdraget för gruppen blir att göra upp en lista på tio viktiga saker som de skulle vilja ha med i sin ryggsäck. Låt var och en fundera i tio minuter, därefter samlas gruppen och samtalar om vad var och en valt. Välj därefter tre saker som är viktigast för var och en. Ev låt gruppen enas om vilka tre saker som de gemensamt kan prioritera.

Regler att komma ihåg!: Aktivt lyssnande! Inga tråkningar! Vid förtroendesamtal gäller sekretess och rätten att säga pass.

Lekar

Samarbete

”Backloppet”

Gruppen ska stående på ett antal backar eller motsvarande ta sig från starten, runda ett markerat träd och tillbaka till starten utan att någon nuddar marken. Ge gruppen så många backar så att det är ganska trångt från början. För att flytta backarna framåt måste de tränga ihop sig tillräckligt för att frigöra den sista backen och skicka den framåt. Fundera i förväg på hur ni hanterar om någon trillar eller råkar sätta ner foten på marken.

”Vattenhinderbana”

Fäst i ovankanten på en plastburk lika många snören som ungdomar i gruppen. Alla ska sedan hålla i varsitt snöre och transportera burken full med vatten runt en enklare hinderbana utan att spilla. Sätt upp ett mål för hur mycket vatten som ska vara kvar när de når slutet.

”Stocken”

Gruppen ska med alla medlemmar stående på en liggande stock, planka eller motsvarande som utgångsläge ställa sig i en given ordning, t.ex. åldersordning, längdordning mm utan att trilla ner. För att göra det hela svårare kan man göra gruppen stum eller blind. Går det fort kan de få ett par olika uppgifter efter varandra.

”Gungbrädan”

Bygg en gungbräda som klarar en hel patrull. Uppgiften för medlemmarna är att med hela gruppen på gungbrädan hålla jämvikt så länge som möjligt utan att varken brädan eller någon nuddar marken. Lättast är om alla sitter ner men vill man ha det lite svårare kan de stå upp.

”Svävande kubb”

Fäst i en träkubb lika många snören som deltagare i gruppen. Varje person håller i varsitt snöre och med kubben ska de slå ner ett antal (ca 7 st) stående kubbar i en markerad yta om ca 2×2 meter. Deltagarna ska stå utanför markeringen och måste stå still. De får endast förflytta kubben genom att dra och släppa efter i snörena. Om de klarar det kan de även få regeln att den svävande kubben inte får nudda mark.

”Reflektion”

För att övningarna ska vara värdefulla är det viktigt att ledaren tar sig tid att reflektera med deltagarna kring hur samarbetet fungerat. Be deltagarna själva berätta vad som gick bra och vad de skulle göra annorlunda om de fick göra om övningen. Fråga om det är något de lärt sig om sig själva, om varandra, samt om gruppens samarbete som de kan ha nytta av vid andra tillfällen.

Bokstäver mage/rygg

Det ska vara 4-6 personer i varje grupp och de ska vara lika stora. Ställ deltagarna på linje med ansiktet mot ledaren. Varje grupp får en uppsättning bokstäver som skall fästas en på magen och en på ryggen på varje medlem. När alla har gjort det säger ledaren ett ord, som sedan ska skriva genom att placera om sig och vända ryggen resp. magen mot ledaren så att han/hon kan läsa det ord ni skrivit. När gruppen är färdig skriker ni ”klar”. Om ordet stämmer och ni är först får gruppen ett poäng. Men om ni skrikat ”klar” och ordet är felstavat [eller felvänt] blir det minuspoäng.

Detta material behöver du

Bokstäver och säkerhetsnålar eller tejp

Att tänka på

4-mannalag:

Bokstäver: T S A R N Ä O K

Ord: Tsar, stor, rast, snok, kast, snar, kost, snor, nära, räta, tära, ärtä, rost, änka.

5-mannalag:

Bokstäver: K A R T A S O S M E

Ord: Karta, mossä, korta, smaka, torka, staka, rasta, koret, kasta, smeka, massa, stare.

6-mannalag:

Bokstäver: M A S K I N T Ä R T A R

Ord: Maskin, smakar, strama, stakar, maskar, tarmar, markis, minkar, karmar, trätar, rättar, rattar.

Håll mig på mattan!

Deltagarna i gruppen eller patrullen får ställa sig på mattan.

De ska sedan, utan att nudda golvet och utan hjälp av annat utanför mattan, vända mattan upp-och-ner.

Detta material behöver du

Lagom stor matta i förhållande till grupperna.

Att tänka på

Flera grupper som skall samarbeta på en matta kan vara ett bra sätt att få en hel grupp att lära känna varandra lite bättre. Detta är i motsats till att ha en tävling mellan olika grupper.

Går det för lätt kan ni byta till en mindre matta.

Händer och Fötter!

Leken går ut på att gruppen ska vidröra marken med det antal fötter och händer som lekledaren har önskat. Gruppen som är först färdig får poäng. Text "inga händer och fyra fötter". Om då gruppen har fem medlemmar kan fyra i laget ställa sig på en fot och lyfta den femte i laget.

Att tänka på

Börja med enklare kombinationer och gör det svårare allt eftersom. Huvud, rygg och andra delar av kroppen kan också användas i kombination med händer och fötterna.

Det går att göra det svårare genom att förbjuda deltagarna att prata med varandra eller ge dem ögonbindlar.

Namnlek - Ballongen

Alla deltagarna står i en ring. En står mitt i ringen med en ballong. Leken börjar med att personen i mitten säger någon av de övriga deltagarnas namn och samtidigt kastar upp ballongen i luften och stiger in i ringen. Personen som blev uppropad rusar fram och slår upp ballongen i luften igen innan den landar på marken och säger någon annans namn. Så fortsätter man tills man inte orkar längre!

Går givetvis även att utföras med en vanlig boll, då gäller det att vara snabb!

Lära känna varandra med ballonger

För att deltagarna skall lära känna varandra genom en aktiv samarbetsövning.

Så genomför du aktiviteten

Alla deltagare får en ballong som de blåser upp och skriver sitt namn på. Sedan startas musiken och då skall alla deltagare tillsammans försöka hålla ballongerna i luften. När musiken stannar så skall alla få tag på en ballong, finna "ägaren" och rita av håret på den personen. Om någon fått tag på sin egen ballong så får man byta med någon annan. Sedan startas musiken igen och ballongerna skall hållas i luften igen. När musiken åter stannar så skall alla fatta en ballong och hitta "ägaren" och nu måla ögonen på ägaren. Därefter näsa, mun.

Att tänka på

Använda tuschpennor som inte färgar av sig.

Observera att övningen är känslig för vindar samt för underlag som kan riskera att ballongerna går sönder.

Lära-känna-varandra-bingo

Gör frågor/påståenden på ett rutblad. Låt alla söka upp en person i klassen som påståendet stämmer med och skriv signaturen, ett namn per ruta (inte sitt eget). Tex Jag har sprungit Margaretaloppet, Jag har två äldre syskon etc..

Bingo när hela bladet är klart!

Repsamarbete

Ta ett långt rep (några meter, ju längre desto svårare) och bind ihop ändarna. Sätt på alla deltagare ögonbindlar, lägg repet på marken och låt deltagarna leta rätt på det och bilda en rektangel av det (obs, avgränsa området så de vet ungefär vart de ska leta)

Problemet ligger dels i att finna repet, men det huvudsakliga målet är att genom enbart röstkommunikation samarbeta så att repet bildar en rektangel.

Aktiviteten är mycket knepigare än man kan tro, eftersom vi är så vana att använda oss av gester, ansiktsuttryck etc, då vi ska samarbeta.

Diskutera efteråt vem som tog på sig ansvar, ledarskap etc, samt om det var bra/dåligt.

Kims lek.

Problemlösning som både tränar korttidsminnet och samarbetet i gruppen.

Kims lek ("alternativt" Kims spel) är ett samlingsnamn för ett gäng minneslekar. En vanlig variant är att man har en mängd föremål på exempelvis en filt eller i en låda. Dessa är i lekens början övertäckta så att deltagarna inte ser dem.

Reglerna är följande: Deltagarna får tippa på föremålen under en stund (kanske 30 sekunder), därefter täcks föremålen över igen så att deltagarna inte ser föremålen.

Det finns sedan (minst) två varianter på vad som händer sedan:

1. Deltagarna skall på skriva ned på ett papper eller säga direkt ut till lekledaren vilka föremål som fanns.
2. Alternativ två går ut på att lekledaren plockar bort exempelvis tre saker, varpå deltagarna får försöka genom att på nytt studera föremålen och försöka komma på vilka föremål som försvunnit.

Detta material behöver du

Massor med olika små föremål.

Filt eller annat ogenomskinligt tygstycke.

Något att lägga sakerna på

Att tänka på

Leken kan varieras beroende om deltagarna inte tillåts att prata med varandra undertiden de får se föremålen.

Efteråt kan man diskutera varför vissa saker glömdes bort medan andra var lättare att minnas. Har deltagarna några idéer för hur man lättare kan minnas saker? Minnesramsor etc.

Regler att komma ihåg!: Aktivt lyssnande! Inga tråkningar! Vid förtroendesamtal gäller sekretess och rätten att säga pass.